

Remiss

Datum
2012-09-04
Handläggare
Malin Aarsrud

Dnr
783-12
Dir tel
010-698 6241

Mottagare
Enligt sändlista

Samråd om förslag till ändring av Havs- och vatten- myndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) angående införande av miljökvalitetsnormer för fisk m.m.

I juli 2012 genomförde Sverige de första delarna i EU:s marina strategi som följer av havsmiljödirektivet (2008/56/EG), i Sverige implementerat genom havsmiljöförordningen (2010:1341). Det skedde genom fastställande av rapporterna God havsmiljö 2020: Marin strategi för Nordsjön och Östersjön Del 1: Inledande bedömning och Del 2: God miljöstatus och miljökvalitetsnormer samt Havs- och vattenmyndighetens föreskrift HVMFS 2012:18. I God havsmiljö 2020 Del 2 presenteras vad som kännetecknar god miljöstatus i förvaltningsområdena Nordsjön och Östersjön samt de miljökvalitetsnormer som fastställts för att uppnå eller upprätthålla god miljöstatus. Som ett led i genomförandet skedde samråd med berörda myndigheter och organisationer. Havs- och vattenmyndigheten önskar med detta förslag samråda om kompletterande miljökvalitetsnormer med avseende på fisk inför slutligt beslut. Remissen innehåller även vissa ändringar och rättelser av tidigare meddelad föreskrift. Normerna planeras att fastställas inför rapportering av havsmiljödirektivet till EU-kommissionen den 15 oktober 2012. Normerna kan förväntas träda i kraft den 15 oktober 2012.

Samrådssynpunkter

Havs- och vattenmyndigheten önskar inför det fortsatta arbetet ta del av era synpunkter avseende det remitterade förslaget till föreskriftsförändringar.

Yttranden ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 27 september 2012 per e-post till havochvatten@havochvatten.se i Word-format. Vänligen ange ärendets diarienummer.

Beslut om denna remiss har fattats av tillförordnade avdelningschefen Lennart Sorby efter föredragning av utredaren Malin Aarsrud. I ärendets beredning har även verksjuristerna Sara Grahn och Karin Wall samt enhetschefen Bertil Håkansson deltagit.

Lennart Sorby

Malin Aarsrud

Havs- och vattenmyndighetens förslag

I havsmiljöförordningen anges att Havs- och vattenmyndigheten ska ta fram miljökvalitetsnormer med indikatorer med hänsyn till belastning och påverkan. I rapporten God havsmiljö 2020 Del 2¹ formulerades nio svenska miljökvalitetsnormer som fastställdes i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön. Normerna har tagits fram för att möta följande övergripande belastningar på havsmiljön:

- Tillförsel av näringsämnen och organiskt material
- Tillförsel av farliga ämnen
- Biologisk störning
- Fysisk störning

Dessa övergripande rubriker är kopplade till havsmiljödirektivets instruktioner om vilken påverkan och belastning som ska ingå i den inledande bedömningen liksom till de deskriptorer som utgör grund för att bedöma god miljöstatus, tabell 3.1 i God Havsmiljö Del 2.

De nio fastställda miljökvalitetsnormerna är framtagna för att möta belastning i form av näringsämnen, farliga ämnen, främmande arter, fysisk påverkan på havsbotten, hydrografiska förändringar och avfall i havsmiljön, belastningar som har identifierats i den inledande bedömningen, se rapporten God havsmiljö 2020 Del 1². De redan fastställda normerna för havsmiljön beskrivs i kap. 3 i God havsmiljö 2020 Del 2. Målsättningen är att utforma miljökvalitetsnormer som motsvarar alla de belastningar som i den inledande bedömningen har identifierats ha en stor påverkan på miljön.

Miljökvalitetsnormerna för havsmiljön utgörs av en kvalitativ beskrivning av önskad miljöstatus. För att kunna bedöma om den kvalitativa beskrivningen uppfylls kopplas indikatorer till varje norm. Indikatorerna kan i stor utsträckning vara de samma som används för att bedöma om den övergripande miljöstatus i Nordsjön och Östersjön uppnås, men det kan också finnas anledning att lägga till, liksom att utesluta indikatorer, beroende på miljökvalitetsnormernas utformning. Bedömning av status för miljöstatusnormernas enskilda indikatorer görs i bedömningsområden som sammanfaller med de som används för att bedöma god miljöstatus. Bedömningsområdena framgår av kap. 1 samt kartor i bilaga 1 i God havsmiljö 2020 Del 2 samt bilaga 1 HVMFS 2012:18.

Införande av miljökvalitetsnormer för fisk

I remissversionen av God havsmiljö 2020 Del 2 presenterades inte förslag till miljökvalitetsnormer för fisk. Flera instanser framhöll i sina remissvar argument för att miljökvalitetsnormer för fisk bör tas fram. Avsaknaden av förslag på normer för fisk sågs som problematiskt utifrån aspekten att effekter

¹ Havs- och vattenmyndigheten 2012. God havsmiljö 2020. Marin strategi för Nordsjön och Östersjön. Del 2: God miljöstatus och miljökvalitetsnormer. Slutversion 2012-07-12.

² Havs- och vattenmyndigheten 2012. God havsmiljö 2020. Del 1: Inledande bedömning av miljöstatus och socioekonomisk analys. Remissversion – 2012-03-20.

av fiskeverksamhet har identifierats som en betydande belastning på de svenska havsområdena i den inledande bedömningen.

Havs- och vattenmyndigheten har tagit till sig av synpunkterna och har tillsammans med nationella experter utarbetat ett förslag på miljö kvalitetsnormer för fisk som presenteras i denna remiss. Havs- och vattenmyndigheten bedömer att för att Nordsjön och Östersjön ska kunna uppnå god miljöstatus till 2020 kommer åtgärder att behöva vidtas inom detta område. Syftet med att ta fram miljö kvalitetsnormer för fisk är framförallt att visa på var åtgärder behövs för att Sverige ska kunna uppnå god miljöstatus 2020 och därmed uppfylla sina åtaganden enligt havsmiljödirektivet och havsmiljöförordningen.

Påverkan på fisk

Enligt den inledande bedömningen orsakas den mest betydande biologiska störningen i Nordsjön och Östersjön av ett selektivt uttag av arter och oavsiktliga fångster av icke-målarter i fiskeverksamheten, se tabell 3.7 i God havsmiljö 2020 Del 1. Effekten är störst på bestånden av kommersiellt nyttjade arter av fisk och skaldjur men förändringar har även skett i ekosystemens struktur, se kap. 2.3.3 och 2.3.5 i God havsmiljö 2020 Del 1. Påverkan på fiskbestånd kan även ske indirekt genom tillförsel av näringsämnen, tillförsel av farliga ämnen samt genom fysisk störning såsom byggnation, dumpning och buller.

Den mest påtagliga förändringen av fisksamhället som skett under lång tid är en förlust av stor vuxen rovfisk och därmed en ökad dominans av små och unga individer³. Fisket avlägsnar selektivt stora individer vilket sannolikt är den huvudsakliga orsaken till förändringarna. Många fiskbestånd är väsentligt påverkade av fisket, med en fiskeridödlighet som överskrider den som ger maximalt hållbart uttag (MSY)⁴ och/eller har en biomassa som är lägre än den som är associerad med MSY, d.v.s. B_{MSY} ⁵. I Kattegatt är t.ex. lekbeståndet av torsk för närvarande det minsta som uppmätts, med en lekbiomassa mindre än 10 % av 1970-talets nivåer. Flera lokala fiskbestånd i Skagerrak och Kattegatt är starkt reducerade och anses på många platser vara helt försvunna. Exempel på andra fiskarter som minskat kraftigt är kolja, tunga och lyrtorsk. Situationen för broskfiskar är minst lika allvarlig och flera arter av hajar och rockor har reducerats.

Undersökningar visar att stora individer av fisk, som funnits på undersökta kustlokaler under 1960-70 talen, nästan helt försvunnit längs hela den svenska västkusten⁶. Fisksamhällena har inte visat några tydliga tecken på återhämtning under det senaste decenniet, trots utflyttad trålgräns och andra

³ Svedäng, H., Hagberg, J., Börjesson, P., Svensson, A., Vitale, F. Bottenfisk i Västerhavet. Fiskeriverket, Finfo 2004:6.

⁴ Maximum Sustainable Yield (MSY). Det största uttag som kan göras ur ett fiskbestånd under rådande miljöförhållanden och selektivitet i fisket.

⁵ Den lekbiomassa (SSB) som uppnås när fiske utförs med en fiskeridödlighet (F) som möjliggör ett maximalt hållbart uttag (MSY).

⁶ Svedäng, H. 2003. The inshore demersal fish community on the Swedish Skagerrak coast: regulation by recruitment from offshore sources. ICES Journal of Marine Science, 60: 23-31.

bevarandeåtgärder innanför gränsen⁷. På senare år har de indirekta effekter som uttag av fisk kan få på hela den marina näringsväven uppmärksammas i allt större utsträckning. Eftersom de större rovfiskarna har en reglerande roll i ekosystemen kan förändringar i förekomst av dessa leda till effekter i flera led i näringsvävarna som t.ex. en ökning av påväxtalger och en minskning av ålgräs^{8,9}. I kustnära fisksamhällen har artsammansättningen förändrats där uttag av arter är en orsak, men det finns även klimatrelaterade effekter.

I Öresundsområdet, där trålfiske varit förbjudet sedan 1930-talet, visar undersökningar på avsevärt högre tätheter av flera kommersiella arter och en mer naturlig storleksfördelning jämfört med Skagerraks och Kattegatts kust- och utsjövatten. Men även här har andelen stor fisk minskat de senaste åren.

Även i Östersjön ses minskande bestånd och en minskning av antalet stora individer. Här finns delvis även en annan problematik där en del fiskbestånd går tillbaka starkt i vissa områden och där orsakerna inte är fullständigt klarlagda. Sådana exempel är gädda och abborre i de mest exponerade delarna av skärgården och beståndet av vild lax i södra Östersjön. För de flesta icke-kommersiella arterna i Östersjön är fritidsfiske betydligt mer omfattande än yrkesfisket. I Östersjön kan även förändringar som temperaturökning och minskad salthalt spela en stor roll för förändringar i fisksamhället.

Den nationella rödlistan¹⁰ som bedömer status för samtliga arter efter internationella kriterier, listar 27 marina fiskarter, varav en art (slätrocka) bedöms som nationellt utdöd och 13 arter bedöms som akut hotade¹¹ eller starkt hotade¹². I Östersjön är sju arter rödlistade.

Fiskets direkta effekter på bestånden är relativt välkända. Omfattningen av samverkande effekter av olika faktorer på fisk är dock i stort sett okända. Övergödning kan ge komplexa effekter i form av förändrad tillgång på byten, flykt undan syrebrist eller giftiga algblomningar¹³. Klimatförändringar och försurning av havet kan påverka utbredningsmönstret hos arter¹⁴ och kombinationen av syrebrist och ökande temperatur kan ge fysiologiska effekter på fisk¹⁵. Kunskapen om effekten av dessa faktorer på fiskbestånden behöver

⁷ Sköld M, Svedäng H, Valentinsson, Jonsson P, Börjesson P, Lövgren J, Nilsson HC, Svenson A, Hjelm J 2011. Fiskbestånd och bottenmiljö vid svenska västkusten 2004–2009 – effekter av trålgränsutflyttning och andra fiskeregleringar. Fiskeriverket Finfo 2011:6

⁸ Eriksson, B. K., Sieben, S., Eklöf, J., Ljunggren, L., Olsson, J., Casini, M., and Bergström, U. 2011. Effects of altered offshore food webs on coastal ecosystems emphasizes the need for cross-ecosystem management. *Ambio*, 40:786–797

⁹ Casini, M., Hjelm, J., Molinero, J. C., Lövgren, J., Cardinale, M., Bartolino, V., Belgrano, A., and Kornilovs, G. 2009. Trophic cascades promote threshold-like shifts in pelagic marine ecosystems. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA*, 106: 196-202.

¹⁰ Gärdenfors, U (ed.) 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010 – The red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

¹¹ Brugd, håbränd, lyrtorsk, pigghaj, ål.

¹² Havskatt, havsmus, hälleflundra, knaggrocka, kolja, långa, skoläst, torsk,

¹³ Parrett, A. 1998. Pollution impacts on North Sea fish stocks. European Commission Directorate General XIV-Fisheries, Ref. 96-083, 122 pp.

¹⁴ Dulvy, N. K., Rogers, S. I., Jennings, S., Stelzenmüller, V., Dye, S. R., Skjoldal, H. R. 2008. Climate change and deepening of the North Sea fish assemblage: a biotic indicator of warming seas. *Journal of Applied Ecology*, 45, 1029-1039.

¹⁵ Behrens, J.W. 2007. The effect of Global Change related oxygen depletion on fish; lesser sand-eel (*Ammodytes tobianus*) as model organism. PhD thesis. University of Copenhagen, Denmark.

utökas eftersom de är viktiga för att definiera utrymmet för uttag av fisk för att uppnå god miljöstatus.

Eftersom det inte enbart är påverkan från fiskeverksamhet som kommer att påverka möjligheten att följa de av Havs- och vattenmyndigheten framtagna miljökvalitetsnormerna kan även krav komma att behöva ställas inom andra verksamhetsområden som kan inverka på möjligheten att följa normerna. För en fördjupad beskrivning av tillstånd, påverkan och belastning på fiskbestånd se inledande bedömning, God Havsmiljö 2020 Del 1, särskilt kapitel 2.3.5 om fisk.

Förslag på miljökvalitetsnormer för fisk

Miljökvalitetsnormerna C.3 och C.4 omfattar:

- Beståndsstorlek samt ålders- och storleksfördelning hos populationer av fisk och skaldjur som påverkas av fiske.
- Funktionella grupper som är viktiga för reglering i den marina näringsväven.

C.3 Miljökvalitetsnorm:

Populationerna av alla naturligt förekommande fiskarter och skaldjur¹⁶ som påverkas av fiske har en ålders- och storleksstruktur samt beståndstorlek som garanterar deras långsiktiga hållbarhet.

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön

Indikatorer för uppföljning av miljökvalitetsnorm C.3:¹⁷

- Fiskeridödlighet (F) (3.1A)
- Kvot mellan fångst och biomassa (3.1B)
- Lekbiomassa för alla kommersiella bestånd som ingår i EUs datainsamlingsförordning (3.2A)
- Biomassaindex (3.2B)
- Abundans eller biomassa av nyckelart av fisk i kustvatten (1.2D)
- Storleksstruktur hos nyckelart av fisk i kustvatten (1.3E)
- Abundans (eller biomassa) för känsliga fiskarter utsjövatten - utvecklingsbar
- Discard-provtagning - utvecklingsbar

Miljökvalitetsnormen medverkar till att uppfylla god miljöstatus för:

Deskriptor	Kriterium
Kommersiellt nyttjade fiskar och skaldjur (D3)	3.1, 3.2
Biologisk mångfald (D1)	1.1, 1.2, 1.3, 1.6, 1.7
Marina näringsvävar (D4)	4.1, 4.2, 4.3

¹⁶ Med skaldjur avses kommersiellt nyttjade bestånd av mollusker och kräftdjur.

¹⁷ För beskrivning av indikatorer se bilaga 2 i God havsmiljö 2020 Del 2.

C.4 Miljökvalitetsnorm:

Förekomst, andel och storleksfördelning av viktiga funktionella grupper av fisk ska möjliggöra en naturlig trofisk reglering i näringsväven.

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön

Indikatorer för uppföljning av miljökvalitetsnorm C.4:¹⁸

- Abundans eller biomassa av viktiga funktionella grupper av fisk i kustvatten (1.6E)
- Storleksstruktur i fisksamhället i kustvatten (1.6A)
- Andelen stora individer i fisksamhället i utsjövatten (1.6B)
- Andelen individer som är större än den genomsnittliga storleken för första könsmognad för fiskarter i utsjövatten – utvecklingsbar
- Längdfördelning hos fisksamhället i utsjövatten – utvecklingsbar
- Abundans eller biomassa av viktiga funktionella grupper av fisk i utsjön – utvecklingsbar
- Storleksstruktur hos rovfisk i kustvatten – utvecklingsbar
- Storleksstruktur hos rovfisk i utsjövatten – utvecklingsbar

Miljökvalitetsnormen medverkar till att uppfylla god miljöstatus för:

Deskriptor	Kriterium
Kommersiellt nyttjade fiskar och skaldjur (D3)	3.1, 3.2
Biologisk mångfald (D1)	1.1, 1.2, 1.3, 1.6, 1.7
Marina näringsvävar (D4)	4.1, 4.2, 4.3

Rättsliga förutsättningar för fiske

Den lagstiftning som idag reglerar fisket är i huvudsak fiskelagen (1993: 787), förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, Havs- och vattenmyndighetens (samt tidigare Fiskeriverkets) föreskrifter samt EU:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken. Lagen (1994: 1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken utgör en formell utgångspunkt för den nationella tillämpningen av EU:s fiskerilagstiftning.

Den gemensamma fiskeripolitiken, som är fastställd i en grundförordning¹⁹, är en fullt utvecklad gemenskapspolitik, vilket innebär att alla EU:s medlemsländer omfattas av samma bestämmelser. Enligt grundläggande EU-rättsliga principer får Sverige inte meddela bestämmelser som strider mot EU:s bestämmelser men får införa bestämmelser för att komplettera eller verkställa EU:s regelverk.

Reglering av fiskeverksamhet genom den gemensamma fiskeripolitiken skiljer sig mellan olika havsområden som är tillgängliga för svenskt fiske. Inom hela Sveriges territorialhav och övriga jurisdiktionsområde i havet, vilket även innebär hela vår ekonomiska zon, kan Sverige vidta valfria åtgärder för svenska fiskefartyg (artikel 10 i grundförordningen), under förutsättning att de inte är

¹⁸ För beskrivning av indikatorer se bilaga 2 i God havsmiljö 2020 Del 2.

¹⁹ Rådets förordning (EG) nr 2371/2002 av den 20 december 2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.

mindre stränga än EU-regleringen och är förenliga med EU:s mål (artikel 2 i förordningen). Av andra EU-förordningar, som kompletterar grundförordningen, följer att Sverige även i EU:s gemensamma fiskevatten utanför den ekonomiska zonen får vidta fiskereglerande åtgärder som enbart avser den egna nationens fartyg.

Inom 12 nautiska mil (nm) från baslinjerna får Sverige vidta åtgärder för såväl svenska som utländska objekt under förutsättning att

- a. åtgärderna är icke-diskriminerande
- b. EU inte har antagit några särskilda åtgärder för detta område
- c. åtgärderna är förenliga med EU:s mål
- d. åtgärderna inte är mindre stränga än gällande gemenskapslagstiftning
- e. det saknas särskilda avtal

Sverige och EU har särskilda avtal avseende Danmark, Norge och Finland om ömsesidigt tillträde för fiske innanför 12-milsgränsen. Regler om detta har införlivats i svensk lagstiftning genom bestämmelser i Fiskeriverkets författningssamling (FIFS), numera inordnade i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling (HVMFS). Avtalen får till följd att Sverige har fullt nationellt handlingsutrymme endast innanför den s.k. trålgränsen som ligger 3 respektive 4 nautiska mil från baslinjerna).

Fiske utgör inte någon miljöfarlig verksamhet enligt definitionen i 9 kap. miljöbalken eftersom fisket inte är knutet till någon mark, byggnad eller anläggning. Det är heller inte någon vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Därför har bedömningen gjorts att det inte är möjligt att föreskriva att fiskeverksamhet, fiskeområden eller liknande skulle vara prövningspliktiga enligt reglerna i dessa kapitel. Enligt tidigare bedömningar kan en tillämpning av miljöbalkens regler på fiskeverksamhet bli aktuell först i samband med krav på tillståndsprövning i något avseende enligt fiskelagstiftningen.

Tillämpning av miljökvalitetsnormer för fisk

Så länge fiskeverksamhet inte prövas enligt miljöbalkens bestämmelser, och det inte finns någon hänvisning till miljökvalitetsnormer i fiskeregleringen, kommer miljökvalitetsnormer för fisk inte att tillämpas vid prövning av fiske. Frågan om miljöbalkens tillämpning på fiskeverksamhet och har dock varit uppe för diskussion i en rad utredningar de senaste åren, exempelvis i fiskelagsutredningen²⁰.

Eftersom regeringen eller den myndighet regeringen föreskriver ska upprätta åtgärdsprogram vid risk för att en miljökvalitetsnorm inte uppfylls, kan dock

²⁰ Med fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag (SOU 2010:42)

Havs- och vattenmyndigheten i åtgärdsprogram ange att åtgärder bör vidtas inom fiskeregleringen för att uppnå normen. Ett åtgärdsprogram enligt havsmiljödirektivet ska tas fram till 2015. De normer som Havs- och vattenmyndigheten nu avser att föreskriva får således sin huvudsakliga effekt genom åtgärder inom ramen för åtgärdsprogram.

Innanför trålgränsen har Sverige enligt grundförordningen i den gemensamma fiskeripolitiken fullt nationellt handlingsutrymme att vidta åtgärder med avseende på fiskereglering. Här kan miljö kvalitetsnormerna få effekt genom åtgärdsprogram. När det gäller inom Sveriges jurisdiktion utanför trålgränsen, skulle normerna i dagsläget troligtvis inte få någon reell effekt. Detta kan komma att ändras vid införande av nya EU-förordningar. En ny gemensam fiskeripolitik arbetas fram och planeras träda i kraft under 2013. Havs- och vattenmyndigheten anser att det inte finns något hinder för att införa miljö kvalitetsnormer för fisk i hela det område som omfattas av havsmiljöförordningen, dvs. från strandlinjen och ut t.o.m. svensk ekonomisk zon. Vikten av att visa på behov av åtgärder för en av de mest betydande belastningarna anses utgöra argument för att anta miljö kvalitetsnormer som gäller i hela havsområdet. Om den nya gemensamma fiskerilagstiftningen utökar det nationella handlingsutrymmet eller om miljö rättsliga principer kommer att vägas in på annat sätt i fiskelagstiftningen, eller om avtal med grannländer omarbetas eller sägs upp kommer tillämpningen av normerna att kunna förändras.

I Konsekvensutredningen (bilaga 2) beskrivs konsekvenserna av ett införande av miljö kvalitetsnormer för fisk mer ingående.

Havs- och vattenmyndighetens förslag

Befintlig:

Bilaga 3

C. Biologisk störning

C.1 Miljö kvalitetsnorm

Inga nyutsatta eller flyttade främmande arter och stammar, genetiskt modifierade organismer (GMO) eller organismer vars genetiska egenskaper förändrats på annat sätt ska finnas i havsmiljön om de riskerar att hota den genetiska eller biologiska mångfalden eller ekosystemets funktion.

Funktionella indikatorer till miljö kvalitetsnormen C.1 saknas.

Ändrad (kursiverad):

Bilaga 3

C. Biologisk störning

C.1 Miljö kvalitetsnorm

Inga nyutsatta eller flyttade främmande arter och stammar, genetiskt modifierade organismer (GMO) eller organismer vars genetiska egenskaper förändrats på annat sätt ska finnas i havsmiljön om de riskerar att hota den genetiska eller biologiska mångfalden eller ekosystemets funktion.

Funktionella indikatorer till miljö kvalitetsnormen C.1 saknas.

<i>Tillhörande indikatorer till miljö kvalitetsnormen C.1</i>		
<i>Indikator</i>	<i>Bedömningsområde</i>	<i>Funktionell från</i>
<i>2.1A Antal nya utsättningstillstånd av främmande arter och stammar, genetiskt modifierade organismer (GMO) eller organismer vars genetiska egenskaper förändrats på annat sätt, som riskerar att hota den genetiska eller biologiska mångfalden</i>	<i>Ej fastställt</i>	<i>2014</i>

C.2 Miljö kvalitetsnorm

Havsmiljön ska så långt som möjligt vara fri från nytillkomna främmande arter spridda genom sjöfart.

Funktionella indikatorer till miljö kvalitetsnormen C.2 saknas.

C.2 Miljö kvalitetsnorm

Havsmiljön ska så långt som möjligt vara fri från nytillkomna främmande arter spridda genom sjöfart.

Funktionella indikatorer till miljö kvalitetsnormen C.2 saknas.

C.3 Miljö kvalitetsnorm

Populationerna av alla fiskarter och skaldjur som påverkas av fiske har en ålders- och storleksstruktur samt beståndsstorlek som garanterar deras långsiktiga hållbarhet.

Tillhörande indikatorer till miljö kvalitetsnormen C.3		
Indikator	Bedömningsområde	Funktionell från
1.2D Abundans eller biomassa av nyckelart av fisk i kustvatten	Ej fastställt	2014
1.3E Storleksstruktur hos nyckelart av fisk i kustvatten	Ej fastställt	2014
3.1A Fiskeridödlighet (F)	Enligt ICES aktuella rådgivning	2012
3.1B Kvot mellan fångst och biomassa	Ej fastställt	2018
3.2A Lekbiomassa (SSB) för alla kommersiella bestånd som ingår i EU:s datainsamlingsförordning 2010/93/EU	Enligt ICES aktuella rådgivning	2012
3.2B Biomassaindex	Ej fastställt	2018

C.4 Miljö kvalitetsnorm

Förekomst, andel och storleksfördelning av viktiga funktionella grupper ska möjliggöra en naturlig trofisk reglering i näringsväven.

Tillhörande indikatorer till miljö kvalitetsnormen C.4		
Indikator	Bedömningsområde	Funktionell från
1.6A Storleksstruktur i fisksamhället i kustvatten	Ej fastställt	2014
1.6B Andelen stora individer i fisksamhället i utsjövatten	Enligt ICES aktuella rådgivning	2012 (Nordsjön) 2014 (Östersjön)
1.6E Abundans eller biomassa av viktiga funktionella grupper av fisk i kustvatten	Ej fastställt	2014

D. Fysisk störning

D.1 Miljökvalitetsnorm

Den av mänskliga verksamheter opåverkade havsbottenarealen ska, per substrattyp, ge förutsättningar att upprätthålla bottnarnas struktur och funktion i Nordsjön och Östersjön.

Funktionella indikatorer till miljökvalitetsnormen D.1 saknas.

D.2 Miljökvalitetsnorm

Arealen av biogena substrat ska bibehållas eller öka.

Funktionella indikatorer till miljökvalitetsnormen D.2 saknas.

D.3 Miljökvalitetsnorm

Permanenta förändringar av hydrografiska förhållanden som beror på storskaliga verksamheter, enskilda eller samverkande, får inte påverka biologisk mångfald och ekosystem negativt.

Tillhörande indikatorer till miljökvalitetsnormen D.3		
Indikator	Bedömningsområde	Funktion ell från
7.1A Temperatur och salthalt	Ej fastställt	2014

D.4 Miljökvalitetsnorm

Havsmiljön ska så långt som möjligt vara fri från avfall.

Tillhörande indikatorer till miljökvalitetsnormen D.4		
Indikator	Bedömningsområde	Funktion ell från
10.1A Mängd avfall på referensstränder	Ej fastställt	2014
10.1B Mängd avfall på havsbotten	Ej fastställt	2018

D. Fysisk störning

D.1 Miljökvalitetsnorm

Den av mänskliga verksamheter opåverkade havsbottenarealen ska, per substrattyp, ge förutsättningar att upprätthålla bottnarnas struktur och funktion i Nordsjön och Östersjön.

Funktionella indikatorer till miljökvalitetsnormen D.1 saknas.

D.2 Miljökvalitetsnorm

Arealen av biogena substrat ska bibehållas eller öka.

Funktionella indikatorer till miljökvalitetsnormen D.2 saknas.

D.3 Miljökvalitetsnorm

Permanenta förändringar av hydrografiska förhållanden som beror på storskaliga verksamheter, enskilda eller samverkande, får inte påverka biologisk mångfald och ekosystem negativt.

Tillhörande indikatorer till miljökvalitetsnormen D.3		
Indikator	Bedömningsområde	Funktion ell från
7.1A Temperatur och salthalt	Ej fastställt	2014

D.4 Miljökvalitetsnorm

Havsmiljön ska så långt som möjligt vara fri från avfall.

Tillhörande indikatorer till miljökvalitetsnormen D.4		
Indikator	Bedömningsområde	Funktion ell från
10.1A Mängd avfall på referensstränder	Ej fastställt	2014
10.1B Mängd avfall på havsbotten	Ej fastställt	2018

Bilaga 4

Beståndets reproduktiva kapacitet

3.2A Lekbiomassa (SSB) för alla kommersiella bestånd som ingår i EU:s datainsamlingsförordning (2010/93/EU)

Förvaltningsområde: Nordsjön och Nordsjön
Funktionell: 2012

Metod: Provtagning och bedömning enligt ICES aktuella rådgivning. Se Report of the ICES Advisory Committee.²¹

Bedömningsområde: Enligt ICES aktuella rådgivning.

God miljöstatus för indikator: När lekbiomassan (SSB) > B_{MSY} -trigger i enlighet med ICES aktuella rådgivning.

Bilaga 4²⁷

Beståndets reproduktiva kapacitet

3.2A Lekbiomassa (SSB) för alla kommersiella bestånd som ingår i EU:s datainsamlingsförordning (2010/93/EU)

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön
Funktionell: 2012

Metod: Provtagning och bedömning enligt ICES aktuella rådgivning. Se Report of the ICES Advisory Committee.²⁸

Bedömningsområde: Enligt ICES aktuella rådgivning.

God miljöstatus för indikator: När lekbiomassan (SSB) > B_{MSY} -trigger i enlighet med ICES aktuella rådgivning.

Tabell 2. God miljöstatus för indikator för DIN och DIP i Nordsjöns och Östersjöns utsjövatten

Nordsjön	
Havsbassängers utsjövatten	DIN µmol/l, vinter
Skagerraks utsjövatten	9,0
N Kattegatts utsjövatten	5,6
S Kattegatts utsjövatten	3,5
Östersjön	
Havsbassängers utsjövatten	DIN µmol/l, vinter
Arkonahavets och S Öresunds utsjövatten	3,4
Bornholmshavets och Hanöbuktens utsjövatten	3,0
V Gotlandshavets utsjövatten	3,0
Ö Gotlandshavets utsjövatten	2,1
N Gotlandshavets utsjövatten	3,0
Ålands havs utsjövatten	3,0
Bottenhavets utsjövatten	3,0
N Kvarkens utsjövatten	4,1
Bottenvikens utsjövatten	5,3

Tabell 2. God miljöstatus för indikator för DIN och DIP i Nordsjöns och Östersjöns utsjövatten

Nordsjön	
Havsbassängers utsjövatten	DIN µmol/l, vinter
Skagerraks utsjövatten	9,0
N Kattegatts utsjövatten	5,6
S Kattegatts utsjövatten	3,5
Östersjön	
Havsbassängers utsjövatten	DIN µmol/l, vinter
Arkonahavets och S Öresunds utsjövatten	3,4
Bornholmshavets och Hanöbuktens utsjövatten	3,0
V Gotlandshavets utsjövatten	3,0
Ö Gotlandshavets utsjövatten	2,9
N Gotlandshavets utsjövatten	3,0
Ålands havs utsjövatten	3,0
Bottenhavets utsjövatten	3,0
N Kvarkens utsjövatten	4,1
Bottenvikens utsjövatten	5,3

²¹ För senast aktuella se Report of the ICES Advisory Committee, ICES ADVICE 2011. Book 1-11.

²⁷ Här ange endast de ändrade delarna av bilagan, övriga delar kvarstår oförändrade enligt HVFMS 2012:18

²⁸ För senast aktuella se Report of the ICES Advisory Committee, ICES ADVICE 2011. Book 1-11.

5.2D Siktdjup i utsjövatten

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön
Funktionell: 2012

Metod för Skagerraks utsjövatten: Enligt gällande bedömningsgrund för växtplankton i kustvatten och vatten i övergångszon (NFS 2008:122, Bilaga 4, kap. 3.5).

Metod för Östersjöns och Kattegatts utsjövatten: Enligt HELCOM COMBINE manual (HELCOM 2012d²³). Bedömning ska göras på mätningar från juni-september i Östersjön och maj-september i Kattegatt.

Bedömningsområde: Samtliga havsbassängers utsjövatten enligt bilaga 1 kartorna 3-5.

God miljöstatus för indikator: När siktdjupen överstiger de värden som anges i tabell 4.

5.2D Siktdjup i utsjövatten

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön
Funktionell: 2012

Metod för Skagerraks utsjövatten: Bedömning enligt NFS 2008:1²⁹, Bilaga 5, kap 1.4 för siktdjup i kustvatten och vatten i övergångszon samt Handbok 2007:4³⁰, Bilaga B, kapitel 5

Metod för Östersjöns och Kattegatts utsjövatten: Enligt HELCOM COMBINE manual (HELCOM 2012d³¹). Bedömning ska göras på mätningar från juni-september i Östersjön och maj-september i Kattegatt.

Bedömningsområde: Samtliga havsbassängers utsjövatten enligt bilaga 1 kartorna 3-5.

God miljöstatus för indikator: När siktdjupen överstiger de värden som anges i tabell 4.

Tabell 4. God miljöstatus för indikator för siktdjup i Nordsjöns och Östersjöns utsjövatten

Nordsjön	
Havsbassängers utsjövatten	Siktdjup m, sommar
Skagerraks utsjövatten	8,0
Kattegatts utsjövatten	8,0
Östersjön	
Havsbassängers utsjövatten	Siktdjup m, sommar
Arkonahavets och S Öresunds utsjövatten	6,0
Bornholmshavets och Hanöbukts utsjövatten	6,8
V Gotlandshavets utsjövatten	6,0

Tabell 4. God miljöstatus för indikator för siktdjup i Nordsjöns och Östersjöns utsjövatten

Nordsjön	
Havsbassängers utsjövatten	Siktdjup m, sommar
Skagerraks utsjövatten	8,0
Kattegatts utsjövatten	8,0
Östersjön	
Havsbassängers utsjövatten	Siktdjup m, sommar
Arkonahavets och S Öresunds utsjövatten	6,0
Bornholmshavets och Hanöbukts utsjövatten	6,8
V Gotlandshavets utsjövatten	6,0

²² Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2008:1) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten

²³ HELCOM 2012d. Manual for Marine Monitoring in the COMBINE Programme of HELCOM. Tillgänglig: http://www.helcom.fi/groups/monas/CombineManual/en_GB/main/

²⁹ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2008:1) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten

³⁰ Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Handbok 2007:4

³¹ HELCOM 2012d. Manual for Marine Monitoring in the COMBINE Programme of HELCOM. Tillgänglig: http://www.helcom.fi/groups/monas/CombineManual/en_GB/main/

Ö Gotlandshavets utsjövatten	6,0
N Gotlandshavets utsjövatten	6,8
Ålands havs utsjövatten	6,8
Bottenhavets utsjövatten	6,8
N Kvarkens utsjövatten	5,6*
Bottenvikens utsjövatten	5,6*

*Gränser för god miljöstatus har korrigerats för CDOM (coloured dissolved organic matter) genom att subtrahera 0,5 m från de gränser som anges i HELCOM EUTRO-PRO. Korrigeringen baseras på vägledning från HELCOM TARGETS 1/2012; Helsinki Commission, Meeting minutes of the first workshop on HELCOM eutrophication status targets, Helsinki, Finland, 7-8 May 2012.

Ö Gotlandshavets utsjövatten	6,0
N Gotlandshavets utsjövatten	6,8
Ålands havs utsjövatten	6,8
Bottenhavets utsjövatten	6,8
N Kvarkens utsjövatten	5,6*
Bottenvikens utsjövatten	4,9*

*Gränser för god miljöstatus har korrigerats för CDOM (coloured dissolved organic matter) genom att subtrahera 0,5 m från de gränser som anges i HELCOM EUTRO-PRO. Korrigeringen baseras på vägledning från HELCOM TARGETS 1/2012; Helsinki Commission, Meeting minutes of the first workshop on HELCOM eutrophication status targets, Helsinki, Finland, 7-8 May 2012.

5.3C Syrebalans i utsjövatten

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön (Bottenhavet och Bottenviken)

Funktionell: 2012

Metod: Provtagning enligt undersökningstyp Hydrografi och närsalter, trendövervakning (Naturvårdsverket 2004c²⁴), undersökningstyp Hydrografi och närsalter, kartering (Naturvårdsverket 2004d)²⁵ och undersökningstyp Syrehalt i bottenvatten, kartering (Naturvårdsverket 2005b)²⁶.

Bedömningsområde: Skagerraks, Kattegatts, Bottenhavets och Bottenvikens utsjövatten, enligt *bilaga 1* kartorna 3-5.

God miljöstatus för indikator: När syrgashalten i bottenvattnet överstiger 3,5 ml/l.

5.3C Syrebalans i utsjövatten

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön (Bottenhavet och Bottenviken)

Funktionell: 2012

Metod: Provtagning enligt undersökningstyp Hydrografi och närsalter, trendövervakning (Naturvårdsverket 2004c³²), undersökningstyp Hydrografi och närsalter, kartering (Naturvårdsverket 2004d)³³ och undersökningstyp Syrehalt i bottenvatten, kartering (Naturvårdsverket 2005b)³⁴.

Bedömningsområde: Skagerraks, Kattegatts, Bottenhavets och Bottenvikens utsjövatten, enligt *bilaga 1* kartorna 3 och 5.

God miljöstatus för indikator: När syrgashalten i bottenvattnet överstiger 3,5 ml/l.

²⁴ Naturvårdsverket 2004c. Handledning för miljöövervakning; Undersökningstyp: Hydrografi och närsalter, trendövervakning. Programområde Kust och hav. Version 1:1: 2004-06-17

²⁵ Naturvårdsverket 2004d. Handledning för miljöövervakning; Undersökningstyp: Hydrografi och närsalter, kartering. Programområde Kust och hav. Version 1:1: 2004-06-17

²⁶ Naturvårdsverket 2005b. Handledning för miljöövervakning; Miljöövervakningsmetod: Syrehalt i bottenvatten, kartering. Programområde Kust och hav. Version 1:0: 2005-11-07

³² Naturvårdsverket 2004c. Handledning för miljöövervakning; Undersökningstyp: Hydrografi och närsalter, trendövervakning. Programområde Kust och hav. Version 1:1: 2004-06-17

³³ Naturvårdsverket 2004d. Handledning för miljöövervakning; Undersökningstyp: Hydrografi och närsalter, kartering. Programområde Kust och hav. Version 1:1: 2004-06-17

³⁴ Naturvårdsverket 2005b. Handledning för miljöövervakning; Miljöövervakningsmetod: Syrehalt i bottenvatten, kartering. Programområde Kust och hav. Version 1:0: 2005-11-07

Förklaring till föreslagna ändringar

Ändringen i bilaga 3, C.1

Andra stycket har tagits bort och tabell med tillhörande indikator har förts in. Detta i överensstämmelse med hur de tillhörande indikatorerna redovisats för övriga miljö kvalitetsnormer.

Ändringen i bilaga 3, C.3

Ny miljö kvalitetsnorm med tillhörande indikatorer förs in i föreskriften.

Ändringen i bilaga 3, C.4

Ny miljö kvalitetsnorm med tillhörande indikatorer förs in i föreskriften.

Ändringen i bilaga 4, 3.2A

Ändring av tidigare felskrivning.

Ändringen i bilaga 4, Tabell 2

Ändring på grund av tidigare felaktig siffra.

Ändringen i bilaga 4, 5.2D

Ändring av tidigare felskrivning.

Ändringen i bilaga 4, Tabell 4

Ändring på grund av tidigare felaktig siffra.

Ändringen i bilaga 4, 5.3C

Ändring av tidigare felskrivning.

Bilaga 1

Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön

Bilaga 2

Konsekvensutredning avseende Havs- och vattenmyndighetens ändring av föreskrift HVMFS 2012:18 om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljökvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön; nu fråga om konsekvenser av att införa två miljökvalitetsnormer för fisk

Datum
2012-09-04
Handläggare
Sara Grahn
Diarienummer:
783-12

Mottagare
Enligt sändlista

Konsekvensutredning avseende Havs- och vattenmyndighetens ändring av föreskrift HVMFS 2012:18 om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön; konsekvenser av att införa två miljö kvalitetsnormer för fisk

1. Beskrivning av problemet och vad som ska uppnås med aktuell reglering

EU:s havsmiljödirektiv (2008/56/EG)¹ beslutades i juni 2008 och införde ett helt nytt system för förvaltningen av havsmiljön i Europa. Det huvudsakliga målet enligt direktivet är att den marina miljön inom gemenskapen ska uppnå eller upprätthålla en god miljöstatus senast år 2020.

Genomförandet av direktivet i Sverige har skett genom havsmiljöförordningen (2010:1341). Havs- och vattenmyndigheten är den myndighet som enligt 8 § havsmiljöförordningen ska ansvara för den havsmiljöförvaltning som avses i havsmiljöförordningen.

Havsmiljöförvaltningen ska genomföras i sexåriga förvaltningsperioder och innebär att Havs- och vattenmyndigheten ska göra en inledande bedömning av miljötillståndet i Sveriges två förvaltningsområden Nordsjön och Östersjön, fastställa vad som utgör god miljöstatus samt ta fram miljö kvalitetsnormer med indikatorer som ska användas för att bedöma om den goda miljöstatusen upprätthålls eller nås (9 § havsmiljöförordningen). I arbetet ingår även att upprätta ett åtgärdsprogram för att normerna ska nås och ett program för miljöövervakning.

Havs- och vattenmyndigheten har den 12 juli 2012 fastställt rapporten God Havsmiljö 2020, del 2, vari myndigheten beskrivit vad som kännetecknar god miljöstatus. I rapporten redogörs för kopplingar mellan den inledande bedömningen och fastställande av vad som utgör god miljöstatus samt ges en beskrivning av de tillhörande miljö kvalitetsnormerna och deras tillämpning.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område.

Myndigheten har även beslutat om föreskrifter om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön HVMFS 2012:18. Det är ett tillägg till dessa föreskrifter som nu är föremål för denna konsekvensutredning. Tillägget innebär införande av miljö kvalitetsnormer för att möta belastningar på den marina miljön från fiske. Miljö kvalitetsnormerna har följande lydelse.

2. Populationerna av alla naturligt förekommande fiskarter och skaldjur som påverkas av fiske har en ålders- och storleksstruktur samt beståndstorlek som garanterar deras långsiktiga hållbarhet.
3. Förekomst, andel och storleksfördelning av viktiga funktionella grupper av fisk ska möjliggöra en naturlig trofisk reglering i näringsväven.

Myndigheten har även genomfört en inledande bedömning av tillståndet för havsmiljön i Nordsjön och Östersjön. Den slutgiltiga rapporten (God Havsmiljö 2020 del 1) kommer att publiceras senast den 15 oktober 2012 i samband med att Sverige rapporterar genomförandet av havsförvaltningen till EU-kommissionen.

I den inledande bedömningen har effekter av fiskeverksamheten identifierats som en betydande belastning på de svenska havsområdena. För att Nordsjön och Östersjön ska nå god miljöstatus 2020 är det därför viktigt att även miljö kvalitetsnormer finns som tar sitt avstamp i denna belastning. Några miljö kvalitetsnormer för fisk har dock tidigare inte fastställts med hänvisning till att miljö kvalitetsnormer meddelade med stöd av 5 kap. miljöbalken i dagsläget inte skulle ha någon betydelse, då fiskeverksamhet inte regleras mot bakgrund av bestämmelser i miljöbalken.

Den lagstiftning som idag reglerar fisket är i huvudsak fiskelagen (1993: 787), förordning (1994: 1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, Fiskeriverkets (fr.o.m. 1 juli 2011 Havs- och vattenmyndighetens) föreskrifter samt EU:s förordningar. I lag (1994: 1709) om EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken anges vad som i lagen avses med EG:s förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken (GFP).

Den gemensamma fiskeripolitiken är en så kallad fullt utvecklad gemenskapspolitik, vilket innebär att alla EU:s medlemsländer omfattas av samma bestämmelser. Enligt grundläggande EU-rättsliga principer får Sverige inte meddela bestämmelser som strider mot EU:s bestämmelser om den gemensamma fiskeripolitiken. Däremot får Sverige meddela bestämmelser för att komplettera eller verkställa EU:s regelverk.

Den gemensamma fiskeripolitiken ska säkerställa att levande akvatiska resurser utnyttjas på ett hållbart sätt i ekonomiskt, miljömässigt och socialt hänseende. Detta överensstämmer i stora delar med målen i Havsmiljödirektivet.

Fiske utgör inte någon miljöfarlig verksamhet enligt definitionen i 9 kap. MB eftersom fisket inte är knutet till någon mark, byggnad eller anläggning. Det är inte heller någon vattenverksamhet enligt 11 kap. MB. Därför har bedömningen gjorts att det inte är möjligt att föreskriva att fiskeverksamhet, fiskeområden eller liknande skall provas mot dessa kapitel i miljöbalken. Enligt tidigare bedömningar kan en tillämpning av reglerna bli aktuell först i samband med krav på tillståndsprövning i något avseende enligt fiskelagstiftningen. Enligt fiskelagen (20 §) får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilken hänsyn som vid fiske skall tas till naturvårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att fisket avsevärt försvåras.

Det är uppenbart att det förekommer oklarheter kring gränsdragningen mellan miljöbalken och fiskelagstiftningen. Detta behandlas vidare i fiskelagsutredningen (Med fiskevård i fokus – en ny fiskevårdslag; SOU 2010:42).

Vid bedömning av konsekvenserna för den nu aktuella normgivningen, har Havs- och vattenmyndigheten dock endast utgått från de aktuella förutsättningarna som finns i dagens lagstiftning och som framgår av praxis och tillämpning, vilket innebär att fisket normalt inte provas mot bakgrund av bestämmelserna i miljöbalken. De konsekvenser för fiskerieringen som nedan anges är således endast av indirekt art.

I samband med införandet av miljö kvalitetsnormer för fisk, görs även några mindre justeringar av bilaga 3 och bilaga 4 till föreskriften. Dessa ändringar är dock av så ringa art att det inte finns anledning att anta att de kommer att medföra några betydande konsekvenser jämfört med tidigare lydelse.

2. Utgångspunkter för den aktuella regleringen

Av preambeln till EU:s havsmiljödirektiv (2008/56/EG) framgår bl.a. att åtgärder som reglerar fiskeriförvaltning kan vidtas inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken, såsom anges i rådets förordning (EG) nr 2371/2002 av den 20 december 2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna, på grundval av vetenskaplig rådgivning och i syfte att stödja uppnåendet av de mål som behandlas i detta direktiv, inbegripet att helt stänga av vissa områden för fiske för att göra det möjligt att bevara eller återupprätta ekosystemens integritet, struktur och funktion och, i förekommande fall, för att skydda, bland annat, lek- och uppväxtområden samt födosöksområden (p. 39). Den gemensamma fiskeripolitiken och en framtida reform av denna bör beakta fiskets inverkan på miljön och målen i havsmiljödirektivet (p. 40).

Av havsmiljöförordningen framgår att Havs- och vattenmyndigheten ska fastställa miljö kvalitetsnormer med hänsyn till den belastning och påverkan som anges i tabell 2 i bilaga III till havsmiljödirektivet och de grundläggande förhållanden som anges i bilaga IV (19 § havsmiljöförordningen).

Den belastning och påverkan som ska tas hänsyn till är bl.a. selektivt uttag av arter, bland annat oavsiktliga fångster av icke-målarter t.ex. genom kommersiellt fiske (bilaga III tabell 2).

Av Kommissionens beslut den 1 september 2010 om kriterier och metodstandarder för god miljöstatus i marina vatten (2010/447/EU) framgår ytterligare hur normerna ska utformas.

Det är Havs- och vattenmyndighetens uppfattning att det finns tydliga anvisningar i direktivet att påverkan på fiskbestånden av fiske är en sådan aspekt som ska bedömas vid utformandet av miljö kvalitetsnormer. De nu föreslagna föreskrifterna följer alltså både av Sveriges förpliktelser enligt det ovan nämnda direktivet och av havsmiljöförordningen, såsom angivits ovan.

3. Alternativa lösningar

Konsekvensen av att Havs- och vattenmyndigheten inte meddelar miljö kvalitetsnormer för fisk är att myndigheten inte uppfyller det krav på fastställande av miljö kvalitetsnormer som följer av 19 § havsmiljöförordningen och ytterst att Sverige riskerar att inte uppfylla sina förpliktelser enligt havsmiljödirektivet.

Att det finns antagna miljö kvalitetsnormer är även en förutsättning för att Havs- och vattenmyndigheten ska kunna upprätta ett åtgärdsprogram, eftersom det är åtgärdsprogrammets uppgift att definiera de åtgärder som ska vidtas för att normerna ska nås.

4. Vilka berörs av den aktuella regleringen

4.1 Direkt berörda

Miljö kvalitetsnormer riktar sig till myndigheter och kommuner som i sin verksamhet har i uppgift att tillståndspröva verksamheter eller att utöva tillsyn över desamma eller att vara vägledande inom ett specifikt område. De riktar sig inte direkt till verksamhetsutövare och enskilda. I 5 kap 3 § miljöbalken anges att myndigheter och kommuner ska ansvara för att miljö kvalitetsnormer följs.

De föreskrifter som Havs- och vattenmyndigheten har antagit kommer därför bland annat beröra kustkommuner, länsstyrelser inklusive miljöprövningsdelegationerna, de centrala statliga myndigheter som har en operativ eller vägledande roll enligt

miljöbalken och plan- och bygglagen t.ex. Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Boverket, Jordbruksverket, Kammarkollegiet, Kemikalieinspektionen, Riksantikvarieämbetet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Transportstyrelsen, Livsmedelsverket, Statistiska Centralbyrån och Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut, mark- och miljödomstolarna, Mark- och miljööverdomstolen och Högsta domstolen.

När det gäller miljökvalitetsnormer för fisk, berör dessa främst Havs- och vattenmyndigheten som ansvarig myndighet för miljön i havet samt för regleringen av fisket, men även bl.a. Transportstyrelsen, Kustbevakningen, Sjöfartsverket och Trafikverket.

4.2 Indirekt berörda

Indirekt kan föreskrifterna beröra en betydligt större krets av aktörer. Att uppnå eller upprätthålla en god miljöstatus i den marina miljön, berör många samhällssektorer i större eller mindre grad. I princip kan alla personer – fysiska och juridiska – som bor eller verkar vid eller i anslutning till de svenska förvaltningsområdena komma att potentiellt beröras.

De verksamheter som kan antas påverka havsmiljön och som kan beröras av miljökvalitetsnormerna är t.ex. havsbaserade vindkraftverk, hamnverksamheter och vattenkraftverk, rekreation- och turismsektorn samt maritima verksamheter såsom fisket och sjöfarten. Även jordbruks- och djurhållningsverksamheter, avloppsreningsverk, enskilda avlopp och andra anmälnings- och tillståndspliktiga industriverksamheter med utsläpp till havsområdena kan beröras om de påverkar fisken negativt. En tredje kategori är infrastrukturverksamheter, exempelvis vägar, järnvägar och hamnar som indirekt påverkar miljön i havet.

Ett exempel på hur de föreslagna miljökvalitetsnormerna kan påverka olika verksamheter är att en mark- och miljödomstol eller länsstyrelse t.ex. kan behöva föreskriva mer ingripande villkor för ett tillstånd till en vattenverksamhet eller miljöfarlig verksamhet, med hänsyn till verksamhetens inverkan på havsmiljö och på fisk. Även kommunala tillsynsmyndigheter kan vid sin tillsyn eller prövning behöva tillämpa strängare villkor eller försiktighetsmått med anledning av en verksamhets påverkan på havsmiljön. Havs- och vattenmyndigheten kan besluta om reglering för fisket som får återverkningar på fiskeverksamheten.

Den för Sverige föreslagna fysiska planeringen av havet kommer att behöva beakta miljökvalitetsnormerna (Planering på djupet – fysisk planering av havet SOU 2010:91).

Den maritima sektorn domineras av verksamheterna marin turism och rekreation samt sjöfart och fiske. Marin turism och rekreation sker i anslutning till havet och

kan därmed komma att påverkas av föreskrifterna. Sjöfartssektorn domineras av transporter till havs. Sektorn påverkar faktorer som är relevanta för miljö kvalitetsnormerna genom exempelvis utsläpp. Areella näringar med en nära koppling till havet är fiske och i vissa fall vattenbruk.

4.2.1 Hur kan normerna påverka fisket?

De nu aktuella miljö kvalitetsnormerna avser att reglera miljö statusen för fisk. Påverkan på fiskbestånden sker framförallt genom biologisk störning (fiske) men även indirekt från tillförsel av näringsämnen, tillförsel av farliga ämnen samt även genom fysisk störning såsom byggnation, dumpning och buller.

Enligt den inledande bedömningen orsakas den största biologiska störningen i Nordsjön och Östersjön av selektivt uttag av arter och oavsiktliga fångster av icke-målarter i fiskeverksamheten. Effekten är störst på bestånden av kommersiellt nyttjade arter av fisk och skaldjur, men fisket har också orsakat förändringar i ekosystemens struktur.

Den mest påtagliga förändringen av fisksamhället som skett under lång tid är en förlust av stor vuxen rovfisk och därmed en ökad dominans av små och unga individer. Fisket avlägsnar selektivt stora individer och är sannolikt den huvudsakliga orsaken till förändringarna. Vissa arter utsätts också för ett hårdare fiske än andra arter.

Miljö kvalitetsnormerna för fisk är avsedda att garantera en produktiv storleks- och åldersstruktur hos alla fiskbestånd samt att möjliggöra en naturlig trofisk reglering i havsmiljön, d.v.s. en reglering av näringsvävens struktur och sammansättning.

Havs- och vattenmyndigheten anser inte att miljö kvalitetsnormerna för fisk inledningsvis kommer att påverka dem som bedriver fiskeverksamhet på något direkt sätt. Normerna får effekt för fiskenäringen och fritidsfiskarna först efter att behörig myndighet har instiftat ny reglering inom fiskeområdet som tar hänsyn till miljön och naturvården eller om nya skyddade områden upprättas eller annan fiskereglerande bestämmelse träder ikraft. Samtliga dessa processer, reglering av fiskemetoder, nya skyddsområden och annan fiskereglering som påverkar yrkesfiskare eller fritidsfiskare, kommer således att ske i behörig ordning och kommer att få effekt först efter att den aktuella regleringen har trätt i kraft.

Fisket regleras framförallt av EU-förordningar som är direkt tillämpliga i Sverige.

Genom att Havs- och vattenmyndigheten ska upprätta ett åtgärdsprogram, kan myndigheten i åtgärdsprogrammet föreskriva att en viss typ av reglering av fisket bör ske för att nå normerna. Ett åtgärdsprogram kan bestå av konkreta åtgärder eller styrmedelsåtgärder. Styrmedelsåtgärder är t.ex. att ansvarig myndighet utarbetar nya föreskrifter för att nå det önskade målet. När det gäller åtgärder, är

det även möjligt att hänvisa till redan befintliga åtgärder som pågår. Havs- och vattenmyndigheten kan därvid i åtgärdsprogrammet t.ex. hänvisa till redan befintliga förvaltningsplaner för fisk. På sådant sätt kommer de respektive regleringarna att komplettera varandra och att gå hand i hand. Eftersom både havsmiljöförvaltningen och fiskeriförvaltningen bedrivs inom myndigheten, medför detta stora samordningsvinster.

5. Kostnadsmässiga och andra konsekvenser som den aktuella regleringen medför

5.1 Direkta och indirekta konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser av regleringen förväntas bli aktuella framför allt i samband med de åtgärdsprogram som Havs- och vattenmyndigheten ska ta fram senast 2015 i syfte att följa normerna och nå god miljöstatus i de svenska förvaltningsområdena. I samband med att åtgärdsprogram tas fram, kommer en konsekvensanalys av detta att göras.

Föreskrifterna förväntas ha små direkta konsekvenser för konsumenternas och hushållens beteende. Konsumenters beteende kan eventuellt påverkas till viss del om det finns en tydlig koppling mellan konsumtion och en miljö kvalitetsnorm.

Som ovan nämnts är de som direkt berörs av föreskrifterna alla myndigheter och kommuner som tillämpar bestämmelser inom ramen för miljöbalkens tillämpningsområde. Dessa myndigheters och kommuners arbetsuppgifter kan komma att påverkas och därmed kan inte effekter på kostnaderna för den offentliga sektorn som helhet uteslutas. Ett visst merarbete kommer t.ex. av att tillämpa dessa bestämmelser i det dagliga arbetet. Även övervakning av direktivets efterlevnad och av förhållandena i miljön, kommer att medföra ökade kostnader för berörda myndigheter.

De konsekvenser som kan uppkomma för olika verksamhetsutövare till följd av normerna kan huvudsakligen delas upp i två slag – dels ökade krav på konkreta åtgärder (skyddsåtgärder och försiktighetsmått av olika slag), dels ökade krav på utredningar, övervakningsuppgifter och olika former av rapportering och redovisning till myndigheter. Myndigheternas och kommunernas beslut vid myndighetsutövning ger fysiska och juridiska personer rätt till rättslig överprövning enligt befintliga bestämmelser. Detta kommer på sikt att förtydliga miljö kvalitetsnormernas juridiska räckvidd.

De kanske mest påtagliga konsekvenserna för verksamhetsutövare av de föreslagna miljö kvalitetsnormerna är sannolikt att det kommer att ställas högre krav på verksamhetsutövarnas utredningar och redovisningar av miljö påverkan i samband med prövning och tillsyn. I den miljökonsekvensbeskrivning (6 kap. miljöbalken) som ska upprättas i samband med en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken, ska en verksamhetsutövare redovisa bl.a. hur den avsedda

verksamheten eller åtgärden kommer att påverka förutsättningarna för att uppnå normerna.

En tillsynsmyndighet kan också i övrigt begära att en verksamhetsutövare lämnar de uppgifter om verksamheten och genomför de utredningar som behövs för att kontrollera bl.a. om miljö kvalitetsnormerna riskerar att överskridas (26 kap. MB). Sammantaget innebär detta att de föreslagna bestämmelserna kan leda till ökade kostnader för verksamhetsutövare för att utreda och redovisa hur deras verksamhet påverkar förutsättningarna för att uppfylla miljö kvalitetsnormerna.

5.2 Miljömässiga och sociala konsekvenser

Om selektivt överuttag av specifika fiskarter minskar, leder detta till ökad betydelse av dessa som mat- och rekreationsfisk. Detta påverkar både produktions- och restaurangbranschen, men även enskilda hushåll kan påverkas i positiv riktning. Även fritidsupplevelsen att åka ut och fiska vid havet kan öka. Yrkesfisket och fiskeverksamheten som del i det marina kulturarvet i kustsamhällen kan därför förstärkas.

5.3 Positiva konsekvenser

De långsiktiga positiva konsekvenserna som kan förutses av regleringen är att god miljöstatus i havsområdena kan bibehållas eller nås.

Fastställande av vad som utgör god miljöstatus och miljö kvalitetsnormer med tillhörande indikatorer för att uppnå detta mål skapar en kunskapsgrund och en tydlighet om vilka faktorer som påverkar miljö kvaliteten i våra hav. Det visar för såväl verksamhetsutövare som allmänhet och myndigheter vad som påverkar havsmiljön och vilka miljö hänsyn som måste beaktas.

Det bör även framhållas att föreskriften grundar sig på internationellt gemensamt implementeringsarbete av havsmiljödirektivet med gemensamma utgångspunkter. Tanken med detta har varit att havsmiljödirektivet ska genomföras på ett likartat sätt i hela Europa, vilket ska borgen för att det finns likartade miljö mål för alla marina vatten i Europa som grund för god miljö, jämlika förhållande och konkurrensneutralitet. En skillnad är dock att genomförandet i Sverige inte sker genom miljö mål utan med miljö kvalitetsnormer.

En ytterligare positiv effekt av miljö kvalitetsnormer för fisk är att det kommer att utgöra ett underlag för prioriteringar och målinriktade insatser för kommunerna och för de statliga myndigheter som arbetar med frågor som rör havsmiljön.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Genomförandet av havsmiljödirektivets miljömål i form av rättsligt bindande miljö kvalitetsnormer har gjorts på liknande sätt som vid genomförandet av miljömålen enligt vattendirektivet. Den omständigheten att det som i direktivet har uttryckts som miljömål, har formulerats som miljö kvalitetsnormer i Sverige kan inte ses som en överimplementering av direktivets krav. Enligt Havs- och vattenmyndighetens bedömning överensstämmer nu föreslagna föreskrifter med Sveriges skyldigheter till följd av medlemskapet i EU.

När det gäller miljö kvalitetsnormer för fisk, är det tydligt utpekade i direktivet att hänsyn ska tas till fisk och fiske. Havs- och vattenmyndigheten finner inte att föreskrifterna strider mot den gemensamma fiskeripolitiken.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av särskilda informationsinsatser

Enligt havsmiljöförordningen ska miljö kvalitetsnormerna med indikatorer rapporteras till kommissionen senast den 15 oktober 2012. De nu aktuella föreskriftsändringarna planeras därför att träda i kraft senast detta datum.

Enligt Havs- och vattenmyndighetens bedömning kommer det att behövas informationsinsatser för att sprida information och kunskap om miljö kvalitetsnormerna och dess konsekvenser för både myndigheter, kommuner, berörda organisationer och enskilda.

8. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Att ange vilka branscher som påverkas är svårt, då det snarast beror på var och hur verksamheten bedrivs. Enligt Havs- och vattenmyndighetens bedömning är det framför allt de företag som direkt påverkar havsområdena som kommer att bli berörda.

9. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Kostnadernas storlek är beroende av en mängd olika faktorer, t.ex. hur många ärenden det kommer att röra sig om, vilka krav myndigheter och kommuner rent faktiskt kommer att ställa samt vilken reglering som kommer att ske inom fiskets område. Mot den bakgrunden är det inte möjligt att i dagsläget ange hur stora administrativa kostnader den föreslagna regleringen kommer att medföra för företagen. Initialkostnaderna kan vara högre, men bör på sikt ingå som en naturlig del i övriga miljömässiga hänsynstaganden.

10. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Regleringen kan komma att medföra behov av ytterligare åtgärder hos företag som har en verksamhet som påverkar havsmiljön, eftersom det är syftet med hela regleringen att åstadkomma en god miljöstatus i havsmiljön. Havs- och vattenmyndigheten gör dock bedömningen att regleringen inte medför några påtagliga förändringar av företagens verksamhet som inte ändå kan föräntledas av t.ex. ny fiskereglering eller krav på ökad miljöhänsyn.

11. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållanden för vissa företag. Verksamheter som är belägna vid redan starkt påverkade havsområden kan behöva vidta mer omfattande skyddsåtgärder och försiktighetsmått än verksamheter som har gynnsammare lägen. Detta skiljer sig dock inte från de förhållanden som rent allmänt gäller på miljörettens område. Krav med stöd av miljöbalkens hänsynsregler påverkar olika verksamheter olika, beroende på deras läge, påverkan och tidigare genomförda åtgärder. Hänsyn till människors hälsa och miljön utgör ett sådant allmänintresse som motiverar att kraven kan vara konkurrenspåverkande. Det är även angeläget att miljökostnaderna internaliseras i verksamheten, så att företag som har vidtagit åtgärder eller har en liten miljöpåverkan får en konkurrensfördel. Ur ett europeiskt perspektiv bör regleringen i stort sett vara konkurrensneutral, eftersom havsmiljödirektivet ska genomföras i samtliga medlemsländer och bör medföra motsvarande kravnivåer överallt.

12. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Havs- och vattenmyndigheten anser inte att reglerna behöver utformas på något särskilt sätt med hänsyn till små företag.

13. Beskrivning av samråd

Ett brett samråd har skett genom den remiss som föregick antagandet av föreskriften HVMFS 2012:18. Där fanns bl.a. de indikatorer som tillhör de nu aktuella normerna med.

Förslaget till föreskrift kommer att skickas på en bred extern remiss under perioden 4 september 2012 – 27 september 2012.

14. Kontaktpersoner

Bertil Håkansson, 010-698 60 14

Malin Aarsrud, 010-698 62 41

Havs- och vattenmyndighetens författningssamling

Havs
och Vatten
myndigheten

Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om ändring i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön

HVMFS 2012:XX

REMISSVERSION

Utkom från trycket
den XX XX 2012

beslutade den XX 2012.

Med stöd av 20 § havsmiljöförordningen (2010:1341) föreskriver¹ Havs- och vattenmyndigheten i fråga om Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2012:18) om vad som kännetecknar god miljöstatus samt miljö kvalitetsnormer med indikatorer för Nordsjön och Östersjön att *bilaga 3* och *bilaga 4* ska ha följande lydelse.

Dessa föreskrifter träder i kraft den XX 2012.

På Havs- och vattenmyndighetens vägnar

FÖRNAMN EFTERNAMN

Förnamn Efternamn

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (EGT L 164, 25.06.2008, s. 19, Celex 32008L0056).

MILJÖKVALITETSNORMER FÖR NORDSJÖN OCH ÖSTERSJÖN MED TILLHÖRANDE INDIKATORER¹

Miljökvalitetsnormerna enligt 19 § havsmiljöförordningen (2010:1341) med tillhörande indikatorer för havsmiljön sorteras mot bakgrund av följande belastningar på miljön: tillförsel av näringsämnen och organiskt material, tillförsel av farliga ämnen, biologisk störning och fysisk störning².

A. Tillförsel av näringsämnen och organiskt material

A.1 Miljökvalitetsnorm

Koncentrationer av kväve och fosfor i havsmiljön till följd av tillförsel av näringsämnen från mänsklig verksamhet orsakar inte negativa effekter på biologisk mångfald och ekosystem.

Tillhörande indikatorer till miljökvalitetsnormen A.1		
Indikator	Bedömningsområde	Funktionell fråga
5.1B Koncentrationer av kväve och fosfor i utsjövatten	Samtliga havsbassängers utsjövatten	2012
5.2B Klorofyll a-koncentration i utsjövatten	Samtliga havsbassängers utsjövatten	2012
5.2D Siktdjup i utsjövatten	Samtliga havsbassängers utsjövatten	2012
A.1.1 Tillförsel av kväve och fosfor via avrinning och punktutsläpp	Samtliga havsbassänger	2012

B. Tillförsel av farliga ämnen

B.1 Miljökvalitetsnorm

Koncentrationer av farliga ämnen i havsmiljön får inte överskrida de värden som anges i direktiv 2008/105/EG om miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område.

B.2 Miljökvalitetsnorm

Farliga ämnen i havsmiljön som tillförs genom mänsklig verksamhet får inte orsaka negativa effekter på biologisk mångfald och ekosystem.

¹ Senaste lydelse enligt HVMFS 2012:18. Ändringarna innebär bl a att andra stycket under C.1 upphävs.

² För information om bakgrund till föreskriften samt övervägandena bakom framtagande av kriterier och indikatorer se Havs- och vattenmyndighetens rapport God Havsmiljö 2020 Marin strategi för Nordsjön och Östersjön Del 1: Inledande bedömning och Del 2: God miljöstatus och miljökvalitetsnormer.

Tillhörande indikatorer till miljö kvalitetsnormen B.2		
Indikator	Bedömningsområde	Funktionell från
8.2A Skaltjocklek hos ägg från havsörn och sillgrissla	Östersjöns kustvattentyper (Havsörn)	2014
8.2D Antal upptäckta olagliga utsläpp av olja och oljeliknande produkter per år	Samtliga havsbassänger	2012

C. Biologisk störning

C.1 Miljö kvalitetsnorm

Inga nyutsatta eller flyttade främmande arter och stammar, genetiskt modifierade organismer (GMO) eller organismer vars genetiska egenskaper förändrats på annat sätt ska finnas i havsmiljön om de riskerar att hota den genetiska eller biologiska mångfalden eller ekosystemets funktion.

Tillhörande indikatorer till miljö kvalitetsnormen C.1		
Indikator	Bedömningsområde	Funktionell från
2.1A Antal nya utsättningstillstånd av främmande arter och stammar, genetiskt modifierade organismer (GMO) eller organismer vars genetiska egenskaper förändrats på annat sätt, som riskerar att hota den genetiska eller biologiska mångfalden	Ej fastställt	2014

C.2 Miljö kvalitetsnorm

Havsmiljön ska så långt som möjligt vara fri från nytilkomna främmande arter spridda genom sjöfart.

Funktionella indikatorer till miljö kvalitetsnormen C.2 saknas.

C.3 Miljö kvalitetsnorm

Populationerna av alla fiskarter och skaldjur som påverkas av fiske har en ålders- och storleksstruktur samt beståndsstorlek som garanterar deras långsiktiga hållbarhet.

Tillhörande indikatorer till miljö kvalitetsnormen C.3		
Indikator	Bedömningsområde	Funktionell från
1.2D Abundans eller biomassa av nyckelart av fisk i kustvatten	Ej fastställt	2014
1.3E Storleksstruktur hos nyckelart av fisk i kustvatten	Ej fastställt	2014
3.1A Fiskeridödlighet (F)	Enligt ICES aktuella rådgivning	2012
3.1B Kvot mellan fångst och biomassa	Ej fastställt	2018
3.2A Lekbiomassa (SSB) för alla kommersiella bestånd som ingår i EU:s datainsamlingsförordning 2010/93/EU	Enligt ICES aktuella rådgivning	2012
3.2B Biomassaindex	Ej fastställt	2018

C.4 Miljö kvalitetsnorm

Förekomst, andel och storleksfördelning av viktiga funktionella grupper ska möjliggöra en naturlig trofisk reglering i näringsväven.

Tillhörande indikatorer till miljö kvalitetsnormen C.4		
Indikator	Bedömningsområde	Funktionell från
1.6A Storleksstruktur i fisksamhället i kustvatten	Ej fastställt	2014
1.6B Andelen stora individer i fisksamhället i utsjövatten	Enligt ICES aktuella rådgivning	2012 (Nordsjön) 2014 (Östersjön)
1.6E Abundans eller biomassa av viktiga funktionella grupper av fisk i kustvatten	Ej fastställt	2014

D. Fysisk störning

D.1 Miljö kvalitetsnorm

Den av mänskliga verksamheter opåverkade havsbottenarealen ska, per substrattyp, ge förutsättningar att upprätthålla bottarnas struktur och funktion i Nordsjön och Östersjön.

Funktionella indikatorer till miljö kvalitetsnormen D.1 saknas.

D.2 Miljökvalitetsnorm

Arealen av biogena substrat ska bibehållas eller öka.

Funktionella indikatorer till miljökvalitetsnormen D.2 saknas.

D.3 Miljökvalitetsnorm

Permanent förändringar av hydrografiska förhållanden som beror på storskaliga verksamheter, enskilda eller samverkande, får inte påverka biologisk mångfald och ekosystem negativt.

Tillhörande indikatorer till miljökvalitetsnormen D.3		
Indikator	Bedömningsområde	Funktionell från
7.1A Temperatur och salthalt	Ej fastställt	2014

D.4 Miljökvalitetsnorm

Havsmiljön ska så långt som möjligt vara fri från avfall.

Tillhörande indikatorer till miljökvalitetsnormen D.4		
Indikator	Bedömningsområde	Funktionell från
10.1A Mängd avfall på referensstränder	Ej fastställt	2014
10.1B Mängd avfall på havsbotten	Ej fastställt	2018

BESKRIVNING AV INDIKATORER¹

Här beskrivs samtliga indikatorer som ska användas för bedömning enligt 5 och 7 §§ denna föreskrift.

3.2A Lekbiomassa (SSB) för alla kommersiella bestånd som ingår i EU:s datainsamlingsförordning (2010/93/EU)

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön

Funktionell: 2012

Metod: Provtagning och bedömning enligt ICES aktuella rådgivning. Se Report of the ICES Advisory Committee.²

Bedömningsområde: Enligt ICES aktuella rådgivning.

God miljöstatus för indikator: När lekbiomassan (SSB) > B_{MSY-trigger} i enlighet med ICES aktuella rådgivning.

5.1B Koncentrationer av kväve och fosfor i utsjövatten

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön

Funktionell: 2012

Metod för Skagerrak: Enligt gällande bedömningsgrund för näringsämnen i kustvatten och vatten i övergångszon (NFS 2008:1³, Bilaga 5, kap 2.4 med ändring för Nordsjön i NFS 2010:12).

Metod för Östersjöns och Kattegatts utsjövatten: Provtagning enligt HELCOM COMBINE manual (HELCOM 2012d⁴). Bedömning ska göras på mätningar från 0-10 meters djup under december-februari.

Bedömningsområde: Samtliga havsbassängers utsjövatten enligt bilaga 1 kartorna 3-5.

God miljöstatus för indikator: När koncentrationer av DIN (löst oorganiskt kväve) och DIP (löst oorganiskt fosfor) understiger de värden som anges i tabell 2.

¹ Senaste lydelse enligt HVMFS 2012:18. I ändringstrycket återges endast de ändrade delarna av bilagan, övriga delar kvarstår oförändrade.

² För senast aktuella se Report of the ICES Advisory Committee, ICES ADVICE 2011. Book 1-11.

³ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2008:1) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten

⁴ HELCOM 2012d. Manual for Marine Monitoring in the COMBINE Programme of HELCOM. Tillgänglig:
http://www.helcom.fi/groups/monas/CombineManual/en_GB/main/

Tabell 2. God miljöstatus för indikator för DIN och DIP i Nordsjöns och Östersjöns utsjövatten

Nordsjön		
	DIN	DIP
	µmol/l, vinter	µmol/l, vinter
Havsbassängers utsjövatten	9,0	0,75
Skagerraks utsjövatten	5,6	0,60
N Kattegatts utsjövatten	3,5	0,60
S Kattegatts utsjövatten		
Östersjön		
	DIN	DIP
	µmol/l, vinter	µmol/l, vinter
Havsbassängers utsjövatten	3,4	0,40
Arkonahavets och S Öresunds utsjövatten	3,0	0,38
Bornholmshavets och Hanöbuktens utsjövatten	3,0	0,38
V Gotlandshavets utsjövatten	2,9	0,30
Ö Gotlandshavets utsjövatten	3,0	0,38
N Gotlandshavets utsjövatten	3,0	0,34
Ålands havs utsjövatten	3,0	0,30
Bottenhavets utsjövatten	4,1	0,23
N Kvarkens utsjövatten	5,3	0,15
Bottenvikens utsjövatten		

5.2D Siktdjup i utsjövatten

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön

Funktionell: 2012

Metod för Skagerraks utsjövatten: Bedömning enligt NFS 2008:1¹, Bilaga 5, kap 1.4 för siktdjup i kustvatten och vatten i övergångszon samt Handbok 2007:4², Bilaga B, kapitel 5

Metod för Östersjöns och Kattegatts utsjövatten: Enligt HELCOM COMBINE manual (HELCOM 2012d³). Bedömning ska göras på mätningar från juni-september i Östersjön och maj-september i Kattegatt.

Bedömningsområde: Samtliga havsbassängers utsjövatten enligt bilaga 1 kartorna 3-5.

God miljöstatus för indikator: När siktdjupen överstiger de värden som anges i tabell 4.

¹ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2008:1) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten

² Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Handbok 2007:4

³ HELCOM 2012d. Manual for Marine Monitoring in the COMBINE Programme of HELCOM. Tillgänglig: http://www.helcom.fi/groups/monas/CombineManual/en_GB/main/

Tabell 4. God miljöstatus för indikator för siktdjup i Nordsjön och Östersjöns utsjövatten

Nordsjön	
Havsbassängers utsjövatten	Siktdjup m, sommar
Skagerraks utsjövatten	8,0
Kattegatts utsjövatten	8,0
Östersjön	
Havsbassängers utsjövatten	Siktdjup m, sommar
Arkonahavets och S Öresunds utsjövatten	6,0
Bornholmshavets och Hanöbuktens utsjövatten	6,8
V Gotlandshavets utsjövatten	6,0
Ö Gotlandshavets utsjövatten	6,0
N Gotlandshavets utsjövatten	6,8
Ålands havs utsjövatten	6,8
Bottenhavets utsjövatten	6,8
N Kvarkens utsjövatten	5,6*
Bottenvikens utsjövatten	4,9*

*Gränser för god miljöstatus har korrigerats för CDOM (coloured dissolved organic matter) genom att subtrahera 0,5 m från de gränser som anges i HELCOM EUTRO-PRO. Korrigeringen baseras på vägledning från HELCOM TARGETS 1/2012; Helsinki Commission, Meeting minutes of the first workshop on HELCOM eutrophication status targets, Helsinki, Finland, 7-8 May 2012.

5.3C Syrebalans i utsjövatten

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön (Bottenhavet och Bottenviken)

Funktionell: 2012

Metod: Provtagning enligt undersökningstyp Hydrografi och närsalter, trendövervakning (Naturvårdsverket 2004c¹), undersökningstyp Hydrografi och närsalter, kartering (Naturvårdsverket 2004d)² och undersökningstyp Syrehalt i bottenvatten, kartering (Naturvårdsverket 2005b)³.

Bedömningsområde: Skagerraks, Kattegatts, Bottenhavets och Bottenvikens utsjövatten, enligt bilaga 1 kartorna 3 och 5.

God miljöstatus för indikator: När syrgashalten i bottenvattnet överstiger 3,5 ml/l.

¹ Naturvårdsverket 2004c.Handledning för miljöövervakning; Undersökningstyp: Hydrografi och närsalter, trendövervakning. Programområde Kust och hav. Version 1:1: 2004-06-17

² Naturvårdsverket 2004d. Handledning för miljöövervakning; Undersökningstyp: Hydrografi och närsalter, kartering. Programområde Kust och hav. Version 1:1: 2004-06-17

³ Naturvårdsverket 2005b. Handledning för miljöövervakning; Miljöövervakningsmetod: Syrehalt i bottenvatten, kartering. Programområde Kust och hav. Version 1:0: 2005-11-07